

Słowo od Redaktorki Naczelnej

Oddajemy w ręce Czytelników kolejny tom tematyczny „Studia de Cultura”, tym razem poświęcony problematyce italianistycznej, w dużej mierze opisanej w optyce lingwistyki kulturowej.¹ Relacje język–kultura zostały wzbogacone o wymiar kognitywny, co umożliwiło ukazanie wzajemnych wpływów kultury, języka i ludzkiego poznania.

W tomie zostały przedstawione środki lingwistyczne odpowiadające różnym rejestrom języka włoskiego i kodyfikujące rozmaite przestrzenie semantyczne. W artykułach pojawia się problematyka metaforycznych konceptualizacji uczuć oraz przestrzeni codzienności; badania onomastyczne oraz zagadnienie stereotypów dotyczące Włoch w przekazach popkulturowych; socjolingwistyczne analizy włoskiego języka mówionego w filmach; analizy komparatystyczne ukazujące specyfikę, nie tylko systemów gramatycznych wybranych języków (jako systemów pojęciowych), lecz także podkreślające związane z tym różnice w konceptualizacjach świata u ich rodzimych użytkowników.

Z kolei, analiza strategii słowotwórczych, zasobów leksykalnych oraz reguł gramatycznych języka włoskiego otwiera przed czytelnikiem możliwość wniknięcia w mechanizmu kulturowego tworzenia znaczeń i budowania narracji literackich, filmowych i reklamowych. Język kreuje czas i przestrzeń tych fikcjonalnych narracji oraz ukierunkowuje uwagę odbiorcy na poszczególne elementy świata przedstawionego; autorzy wymienionych tekstów kulturowych poprzez specyficzne strategie językowe (w tym czasy gramatyczne, interpunkcję) aktywizują i ukierunkowują procesy poznawcze czytelników i widzów (uwagę, myślenie, wyobraźnię), a przy tym ułatwiają rozumienie i analizowanie zjawisk kulturowych związanych z Italią. Twórcy, jak wynika z treści artykułów, świadomie wybierają określone strategie językowe (w tym temporalne), aby wpływać na sposoby odbioru dzieła oraz pogłębiania kompetencji kulturowych związanych z tym rejonem świata, jakże ważnym dla całościowego rozumienia europejskiej literatury, historii, kinematografii czy sztuk plastycznych. Autorzy artykułów koncentrują się na badaniu języka w działaniu, w aspekcie gramatycznym, leksykalnym, fleksyjnym, a nawet interpunkcyjnym. Refleksjom tym towarzyszy konsekwentnie perspektywa kulturowa, komunikologiczna lub socjolingwistyczna.

¹ G. P. Palmer, *Toward a Theory of Cultural Linguistics*, University of Texas Press, Austin 1996; C. Kramersch, *Language and Culture*, Oxford University Press, 1998; M. Saviile-Troike, *The Ethnography of Communication. An Introduction*, Blackwell, Cambridge, 1989; J. Anusiewicz, *Lingwistyka kulturowa. Zarys problematyki*, Wrocław 1995; Z. Bokszański, *Stereotypy a kultura*, Wrocław 2001; A. Wierzbicka, *Język – umysł – kultura. Wybór prac*, pod red. J. Bartmińskiego, Warszawa 1999.

Istotnym wątkiem tematycznym jest temporalność jako twórcza strategia organizacji wydarzeń w świecie przedstawionym oraz swoistej orkiestracji dzieła. Osobne miejsce w tych analizach zajmuje problematyka zmiany semantycznej słów już istniejących oraz kwestie translatorskie związane ze specjalistyczną terminologią. Ważnym polem refleksji jest również analiza dzieł filmowych, w których „język” audiowizualny został wykorzystany na potrzeby ukazania specyfiki środowiskowej i kulturowej oraz teksty literackie o charakterze autobiograficznym, wspomnieniowym, otwierające na wiedzę z innych dyscyplin naukowych (m.in. psychiatrii czy teologii). W tomie italianistycznym pojawia się również esej, który diagnozuje problemy i prezentuje perspektywy rozprzestrzeniania się języka włoskiego na świecie.

Żywię również nadzieję, że lektura artykułów stanie się zarzewiem kolejnych dyskusji, projektów edukacyjnych i badań naukowych poświęconych tej tematyce.

Agnieszka Ogonowska